

ALTYN QALAM

Республикалық ғылыми-әдістемелік журнал

Ахметова Мейрамгүл

№2(1) ақпан 2025

индекс: 76225

ШАЛАБАЙ МАҚСАТ ГАЛЫМҰЛЫ

Маңғыстау облысы, Түпқараған ауданы

Ақшұқыр мектеп-лицейінің

тарих пәнінің мұғалімі

Ахметова Мейрамгүл Дауталыққызы
Маңғыстау облысы
Түпқараған ауданы Акшұқыр ауылы
“Керемет2” бөбекжай бақшасы
Тәрбиеші

Балалардың шығармашылық қабілетін дамыту

Балалардың шығармашылық қабілетін дамыту – олардың ойлау, қиялдау және өзіндік көзқарасын қалыптастырудағы маңызды аспектілердің бірі. Шығармашылық қабілеттер ерте жастан бастап дамиды және оларды жетілдіру тәрбиешінің басты міндеттерінің бірі болып табылады. Қазіргі уақытта шығармашылық ойлау қабілеті әр салада маңызды болғандықтан, балалардың еркін ойлап, жаңа шешімдер таба білуіне жағдай жасау қажет. Бұл үдеріс баланың интеллектуалдық және эмоциялық дамуына оң әсер етеді.

Балалардың шығармашылық қабілеті әр жаста әртүрлі деңгейде дамиды. 3-5 жас аралығындағы балалар көбінесе өз қиялында өмір сүріп, түрлі оқиғаларды ойлап табады. Бұл жастағы балаларға түрлі-түсті бояулармен сурет салу, ертегі тыңдау және музыкалық ойындар өте пайдалы. Ал 6-7 жастағы балалар қоршаған ортаны зерттеуге қызығушылық танытады. Олардың шығармашылық қабілетін дамыту үшін тәжірибелік жұмыстар мен логикалық ойындар ұйымдастыру тиімді. Шығармашылықты дамыту үшін балалардың қызығушылықтарын ескере отырып, оларды әртүрлі әрекеттерге тарту қажет. Балаларға еркін ойлау мүмкіндігін беру арқылы олардың қиялын шектеуге болмайды. Тәрбиешілер мен ата-аналар олардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, қызықты тапсырмалар ұсынса, шығармашылық қабілет табиғи түрде дамиды.

Ойын – балабақша балаларының негізгі әрекеті болғандықтан, олардың шығармашылығын дамытуда маңызды рөл атқарады. Балалар ойнай отырып, жаңа нәрселерді үйренеді, өз қиялын іске асырады және ойлау қабілетін дамытады. Балаларға арналған рөлдік ойындар, құрылыс ойындары және драмалық қойылымдар шығармашылық дамуға ықпал етеді. Мысалы, балаларға белгілі бір оқиғаны сахналау немесе ертегіні өз ойларымен жалғастыру ұсынылса, олар өздерінің қиялдарына ерік береді. Сондай-ақ, ашық ауада ойын ойнау, құм немесе су арқылы тәжірибелер жасау балалардың танымдық және шығармашылық қабілеттерін арттырады.

Құрылыс материалдарынан түрлі ғимараттар жасау, қиялдан туған кейіпкерлерді ойлап табу және олар туралы әңгімелеу – баланың ойын арқылы

шығармашылық ойлауын дамытудың тиімді әдістері болып табылады. Түрлі ойыншықтар мен материалдарды пайдалана отырып, балалар өз қиялындағы дүниені шынайы өмірде бейнелеуге мүмкіндік алады.

Балалардың шығармашылық қабілетін дамытуда өнер ерекше орын алады. Сурет салу, мүсіндеу, музыка және би балалардың сезімдерін еркін білдіруіне көмектеседі. Өнердің әртүрлі түрлері бала қиялын кеңейтіп, эстетикалық талғамын дамытады.

Сурет салу: Балаларға еркін тақырыпта сурет салуға мүмкіндік беру олардың шығармашылық қабілетін дамытады. Түрлі-түсті бояулармен жұмыс істеу, қиялындағы бейнелерді қағаз бетіне түсіру – олардың көркемдік қабілеттерін жетілдіреді. Балалар өз ойларын сурет арқылы білдіргенде, олардың логикалық және образдық ойлауы артады.

Мүсіндеу: Ермексаз, саз балшық немесе қағаздан фигуралар жасау – балалардың қол моторикасын дамытуға және қиялын кеңейтуге ықпал етеді. Бұл әрекет тек шығармашылықты ғана емес, сонымен қатар ұсақ моториканы жақсартып, зейінді арттыруға көмектеседі.

Музыка мен би: Әуенге ілесіп билеу, ән айту немесе музыкалық аспаптарды ойнау – балалардың эмоциялық және шығармашылық дамуына ықпал етеді. Баланың ырғақ сезімін дамыту үшін түрлі ұлттық және әлемдік музыка түрлерін тыңдату пайдалы.

Өнер балалардың өзін-өзі еркін сезінуіне, эмоцияларын дұрыс жеткізуіне және шығармашылық мүмкіндіктерін толық пайдалануына жағдай жасайды. Олардың жас ерекшеліктеріне қарай шығармашылық тапсырмаларды күрделендіру арқылы өнерге деген қызығушылығын арттыруға болады.

Баланың шығармашылық қабілетінің дамуына тек балабақша тәрбиешілері ғана емес, ата-аналар да үлкен әсер етеді. Үй жағдайында ата-аналар балаларына жаңа нәрселерді үйретіп, олардың қызығушылығын қолдап отыруы керек.

Балаларға өз ойларын ашық айтуға мүмкіндік беру.

Олардың қателіктерін сынамай, керісінше қолдап, шабыттандыру.

Жаңа материалдармен тәжірибе жасауға мүмкіндік беру (мысалы, түрлі түсті қағаз, саз, бояулар, музыкалық аспаптар). Шығармашылық әрекеттерді отбасымен бірге орындау (мысалы, бірлесіп сурет салу, ертегі құрастыру, ән айту). Ата-аналардың қызығушылығы мен қолдауы баланың сенімділігін арттырып, оның шығармашылық қабілетінің дамуына оң әсер етеді.

Балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту – олардың болашақта жан-жақты, креативті тұлға болып қалыптасуына ықпал ететін маңызды үрдіс. Сондықтан ата-аналар мен тәрбиешілер балаларға шығармашылық орта қалыптастырып, олардың өзіндік ойлау қабілетін дамытуына барынша қолдау көрсетуі керек. Балабақшада ойын, өнер, тәжірибе және шығармашылық тапсырмаларды қолдану арқылы балалардың ой-өрісін кеңейтіп, оларды еркін ойлауға баулу қажет.

Шығармашылық қабілеттерін ерте жастан дамыту арқылы балалардың болашақта өз идеяларын еркін жеткізе алатын, жаңашыл ойлайтын, кез келген жағдайға бейімделе білетін тұлға болып қалыптасуына ықпал етуге болады. Бұл тек баланың жеке дамуына ғана емес, қоғам үшін де маңызды қадам болып табылады.

